

En vägledning inför räddningstjänstens tillsyn

Södertörns brandförsvärsförbund

Vad gör du om det brinner hos dig?

Att det skulle kunna börja brinna i din anläggning är säkert något du tänkt på. Likaså hur du hanterar en brand i din verksamhet. Om du gjort det tror vi att du är väl förberedd. Annars är det dags att börja nu. Den här foldern är en vägledning till vad du ska förbereda inför en tillsyn för att uppfylla lagen om skydd mot olyckor.

Det ska vara enkelt att vara på den säkra sidan

Södertörns brandförsvarsförbund arbetar med att förhindra bränder och andra olyckor. En del i detta arbete är att stödja dig som driver en verksamhet i ditt brandskyddsarbete genom information, utbildning och lagstadgad tillsyn. Det är nämligen du som äger eller nyttjar anläggningen som bäst kan ingripa om olyckan är framme, och därmed minska konsekvenserna av olyckan. Dessutom är du, enligt lagen, ansvarig för att brandskyddet i din verksamhet håller en skälig nivå.

Vad är en tillsyn?

Tillsyn av brandskyddsarbetet kan liknas vid en revision. Vi ska bedöma hur ditt brandskydd är utformat för att motsvara de risker som finns i din verksamhet när det gäller brand. Tillsynen genomförs med olika tidsintervall beroende på hur väl ditt tidigare brandskyddsarbete fungerat. Tillsynen underlättas väsentligt om ditt brandskyddsarbete finns dokumenterat. Om vi upptäcker allvarliga brister i brandskyddet kommer du att behöva åtgärda dessa.

Avgift

Vi tar ut en avgift för tillsynsbesöket. Avgiften grundar sig på ett fastställt timpris och debiteringen baseras på nedlagd tid.

Skriftlig redogörelse

Vissa anläggningar omfattas av kravet på skriftlig redogörelse för brandskyddet. Den skriftliga redogörelsen kan betraktas som en sammanfattande beskrivning av det systematiska brandskyddsarbetet. Läs mer i lagen om skydd mot olyckor.

Lagen om skydd mot olyckor

I gällande lagstiftning pekas verksamhetsutövare och ägare tydligt ut som ansvariga för brandskyddet. För att du som bedriver verksamhet ska kunna ta ditt ansvar krävs någon form av systematiskt brandskyddsarbete. Brandförsvarets uppgift är att utföra tillsyn av detta arbete.

Läs mer i lagen om skydd mot olyckor (SFS 2003:778). Om du hanterar brandfarliga varor gäller även lagen om brandfarliga och explosiva varor (SFS 1988:868).

Systematiskt brandskyddsarbete – vad är det?

Systematiskt brandskyddsarbete (SBA) är ett planerat sätt att se till att det egna brandskyddet fungerar. Ditt SBA ska syfta till att förebygga och minska konsekvenserna vid en brand. Det är hur väl detta arbete fungerar som vi bedömer vid en tillsyn.

- Vem i organisationen ansvarar för brandskyddet?
- Hur vet du att dina branddörrar fungerar?
- Vilken kompetens bör medarbetarna ha för att kunna hantera brandriskerna på sina arbetsplatser?

Det är några exempel på frågor som ska finnas med i ditt SBA.

Riskinventering, organisation, teknik, kunskap
Det systematiska brandskyddsarbetet kan delas in i fyra huvudområden;

Riskinventering

Du lägger grunden till ditt brandskyddsarbete med att gå igenom vilka risker för brand som finns i din verksamhet. Först när du vet vilka riskerna är kan du definiera vilket skydd du behöver.

Riskinventering

Organisation/ledarskap

Vem leder och följer upp ditt brandskyddsarbete i din anläggning? Genom kontroller och övningar får du en återkoppling på att det organisatoriska skyddet är anpassat efter riskbilden.

Tekniskt brandskydd

Här inryms tekniska lösningar i form av exempelvis branddörrar, utrymningsmarkeringar, brandsläckare, brandlarm, brandspjäll och brandcellsgränser. Dessa ska kunna redovisas vid tillsynen. Hur de tekniska brandinstallationerna fungerar, hur de ska skötas och kontrolleras är andra frågor som den brandskyddsansvarige måste känna till.

Kunskap/utbildning/regler

Kan din personal använda en handbrandsläckare? Vet de vad de ska göra när brandlarmet går? Var finns nödutgångarna? Vad gäller för sophantering och lagring av varor på lastkaj? För att ditt brandskyddsarbete ska fungera tillfredsställande behövs regler och utbildning av personalen så att de kan hantera ovanstående frågor.

Skyddsåtgärder

Vid en tillsyn ska du vara förberedd att:

- redovisa dina brandrisker och hur riskinventeringen gått till
- presentera din brandskyddsorganisation/ledarskap och ansvarsfördelning
- redovisa ditt tekniska brandskydd med skötselinstruktioner, kontroller och uppföljningsrutiner
- redovisa utbildningsplaner och brandskyddsregler.

Vi bokar ett tillsynsbesök med dig.

Förbered din tillsyn enligt checklista (se sista sidan).

Vi bedömer ditt brandskydd vid tillsynsbesöket.

Tillsynsbesöket resulterar i ett protokoll med rekommendationer eller förelägganden.

Så går en tillsyn till

- Vid en tillsyn ställer vi ett antal kontrollfrågor inom de fyra områdena riskinventering, organisation, tekniskt brandskydd och kunskap/utbildning/regler till dig som fastighetsägare/verksamhetsutövare.
- Dina svar värderas och kan resultera i tvingande åtgärder i form av ett föreläggande om balansen mellan risk och skyddsåtgärder inte bedöms som tillfredsställande.
- Om du inte är fastighetsägare ska du kunna redovisa en gränsdragningslista mellan dig och fastighetsägaren som beskriver vem som sköter vad av det tekniska brandskyddet på anläggningen.
- Vår tillsyn och ditt skyddsarbete underlättas betydligt om ditt systematiska brandskyddsarbete är dokumenterat.

Mer information – www.sbff.se

På vår hemsida www.sbff.se kan du läsa mer om systematiskt brandskyddsarbete.

Bedömning av brandrisker är grunden för brandskyddet

Identifiera dina brandrisker, dokumentera och kommunicera dem med din personal.

Ett sätt att identifiera vilka risker som finns är att ställa frågan: Vad får inte hända här?

En arbetsgrupp kan troligtvis kartlägga de flesta riskerna.

Riskinventeringen är ett levande dokument som ska ses över regelbundet. Vid till exempel ombyggnad eller ändrad verksamhet, kan det uppstå nya risker som ska tas med i riskbedömningen och det systematiska brandskyddsarbetet.

Kontrollfrågor vid tillsyn

Vid vår tillsyn ska du kunna redovisa dina brandrisker och hur du kom fram till dem. !

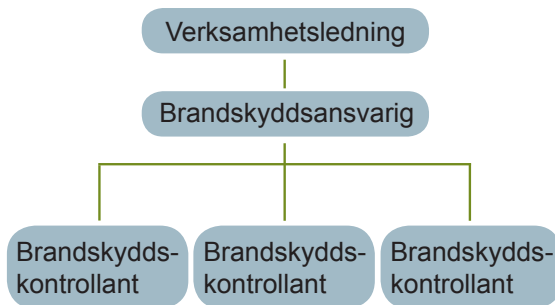
Organisation/ ledarskap

Utse en person som leder ert brandskyddsarbete. För detta arbete krävs både utbildning och befogenheter.

En brandskyddsorganisation ska finnas för att det ska vara tydligt vem som har det övergripande ansvaret för brandskyddsfrågorna och hur olika arbetsuppgifter inom brandskydd och säkerhet är fördelade. Om ett nödläge bygger på att personalen agerar, till exempel vid utrymning, ska det finnas en beskrivning av vem som gör vad i en sådan situation. I ledarskapet ingår att följa upp att brandskyddet efterlevs; se till att kontrollerna görs, säkerställa att alla medarbetare har den utbildning som behövs samt kontrollera att fel och brister sammanställs och åtgärdas inom rimliga tider.

Exempel brandskyddsorganisation

Kontrollfrågor vid tillsyn

Vid vår tillsyn ska du kunna redovisa din organisation, vem som är brandskyddsansvarig, vilken utbildning och befogenhet den personen har. !

Tekniskt brandskydd

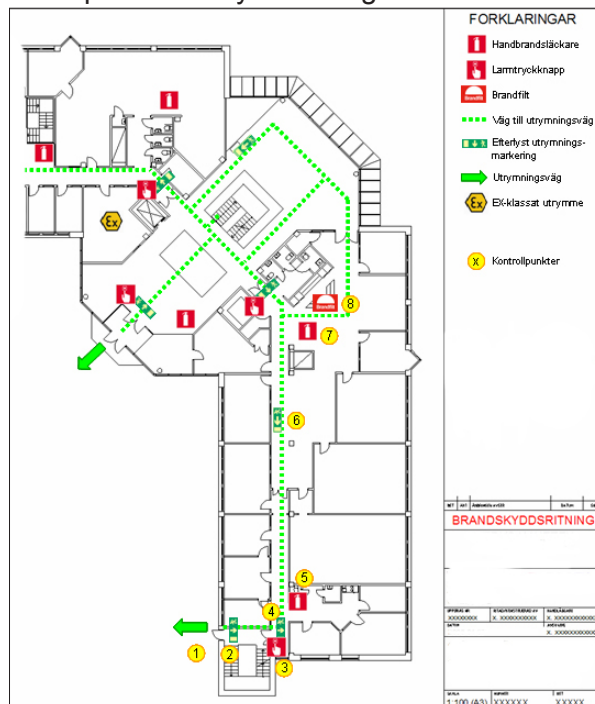
För att hantera de risker som du har definierat krävs förutom organisatoriskt ledarskap, även ett anpassat tekniskt brandskydd. För de flesta anläggningar består detta bland annat av brandcellsgränser, branddörrar, brandlarm/utrymningslarm, utrymningsvägar, nödbelysning och brandsläckningsutrustning. Det tekniska skyddet ska kontrolleras så ofta att den som är brandskyddsansvarig vet med sig att det alltid fungerar. Uppföljningsarbetet underlättas om brandskyddsarbetet är dokumenterat.

Kontrollfrågor vid tillsyn

Vid vår tillsyn ska du kunna redovisa hur ditt tekniska brandskydd och samtliga ingående system fungerar, sköts och hur ofta de kontrolleras. Du ska även kunna uppvisa dokumentation som styrker regelbunden kontroll av dina installationer. Av dokumentationen ska fel och brister framgå, liksom datum för kontroller och åtgärder samt vem som genomfört kontrollerna.

Exempel brandskyddsritning

Exempel checklista

Datum:	Utförd av:				
Kontrollpunkt 1	OK	Avvikelser	Åtgärdat	Datum	Sign
Utrymningsväg	☐	_____	☐	_____	_____
Kontrollpunkt 2	OK	Avvikelser	Åtgärdat	Datum	Sign
Utrymningsmarkering	☐	_____	☐	_____	_____
Kontrollpunkt 3	OK	Avvikelser	Åtgärdat	Datum	Sign
Larmtryckknapp	☐	_____	☐	_____	_____
Kontrollpunkt 4	OK	Avvikelser	Åtgärdat	Datum	Sign
Utrymningsmarkering	☐	_____	☐	_____	_____
Kontrollpunkt 5	OK	Avvikelser	Åtgärdat	Datum	Sign
Handbrandsläckare	☐	_____	☐	_____	_____
Kontrollpunkt 6	OK	Avvikelser	Åtgärdat	Datum	Sign
Utrymningsväg	☐	_____	☐	_____	_____
Kontrollpunkt 7	OK	Avvikelser	Åtgärdat	Datum	Sign
Handbrandsläckare	☐	_____	☐	_____	_____
Kontrollpunkt 8	OK	Avvikelser	Åtgärdat	Datum	Sign
Brandfil	☐	_____	☐	_____	_____

Kunskap/ utbildning/regler

För att hantera riskerna krävs en organisation och teknik men även kunskap hos alla medarbetare. Utbildning av olika personalgrupper är nödvändigt liksom regler som förhindrar riskfyllda situationer. Exempel på regler är rökförbud, anvisningar för hur man ställer upp en container och tydliga instruktioner för hantering av brandfarlig vara. Information till nyanställda och vikarier samt återkommande utbildning av personalen är grundläggande i brandskyddsarbetet.

Kontrollfrågor vid tillsyn

Vid vår tillsyn ska du kunna redovisa dina utbildningsplaner samt brandskyddsregler för verksamheten utifrån riskbilden.

Exempel utbildningsplan

Brandskyddsansvarig

Brandskyddsansvarig ska bland annat känna till, förstå och kunna hantera:

- aktuell lagstiftning som lagen om skydd mot olyckor (LSO)
- anläggningens inbyggda brandskyddstekniska system
- larm vid ett tillbud
- rutinerna runt heta arbeten
- uppföljning av brandskyddsplan för anläggningen
- räddningstjänstens tillsyn.

Övrig personal

Övrig personal ska bland annat känna till, förstå och kunna hantera:

- brandskyddsregler
- brandsläckningsutrustning
- den egna rollen vid ett larm.

Utbildningarna bör dokumenteras med:

- datum för utbildningen
- typ av utbildning
- namn på den som medverkat.

Finns det samlingslokaler i anläggningen?

Om anläggningen har en lokal där det samtidigt kan vistas mer än 150 personer klassas det som en samlingslokal. Då gäller, enligt bygglagstiftningen, följande krav för lokalen:

- Det ska finnas minst två av varandra oberoende utrymningsvägar med en dörrbredd på minst 1,20 meter.
- Det ska finnas nödljus i lokalen.
- Det ska finnas ett heltäckande utrymningslarm i lokalen.

Om detta inte uppfylls är lokalen begränsad till max 150 personer.

Hanteras brandfarliga varor i er anläggning?

Om verksamheten hanterar brandfarliga varor som till exempel gasol, lösningsmedel och drivmedel kan det behövas tillstånd för detta. I tabellen nedan ser du vilka mängder som kräver tillstånd. Hantering av brandfarliga varor innebär alltid en risk och ska därför finnas med i det systematiska brandskyddsarbetet.

Hantering av brandfarliga varor regleras i lagen om brandfarliga och explosiva varor (SFS 1988:868).

Tillståndspliktiga mängder av brandfarliga varor

Hantering	Volym (liter)		
	Gas	Klass 1 + 2 + 3-vätska (total volym)	Klass 3-vätska för uppvärmning eller elproduktion
Yrkesmässig, vid publik verksamhet	Utomhus* Inomhus 60** 0	100	10 000
Övrig yrkesmässig, inomhus	250	250	10 000
Övrig yrkesmässig, utomhus	1 000	3 000	50 000
Förvaring i mark, yrkesmässig eller per hushåll	0	1 000	-
Inomhus och utomhus, per hushåll för hushållets behov	Gasol Annan brandfarlig gas 60 5	100	10 000

* Avser att såväl gasflaskan som förbrukningsapparaten står utomhus.

** Tillsynsmyndigheten får, när den finner skäligt, sänka gränsen till 0 liter. SÄIFS 1997:3.

Mer information – www.sbff.se

På vår hemsida www.sbff.se kan du läsa mer om brandfarliga varor.

Checklista inför tillsynen

Handling	Kommentar
Riskinventering	
Organisation, delegation för brandskyddet	
Brandskyddsritningar	
Gränsdragningslista	
Checklistor över gjorda kontroller	
Drift- och underhållsplaner	
Revisionsbesiktningsintyg; el, larm, ventilation m m	
Brandskyddsregler	
Utbildningsplaner	
Skriftlig redogörelse	
Tillstånd för hantering av brandfarliga varor	

Inplanerat datum för nästa tillsyn

Tillsynsförättare

Telefon

Om du vill veta mer om tillsyn eller systematiskt brandskyddsarbete, kontakta oss!
Telefon: 08-721 22 00. Webbplats: www.sbff.se.

Södertörns brandförsvarsförbund